

Natuurtoets

Verbetering infrastructuur Zomerweg, Eekstraat en Nieuwe Eekstraat

Natuurtoets

Verbetering infrastructuur Zomerweg, Eekstraat en Nieuwe Eekstraat

Datum uitgave: maandag 22 januari 2018

Auteur: Jarno Beijk

Kwaliteitscontrole: Josine de Jongh

Productie: NatuurInclusief
Adres: Alexandrinalaan 7
7271 NN Borculo
Tel.: +31 (0)545 286673
Mail: info@natuurinclusief.nl
Web: www.natuurinclusief.nl

In opdracht van : Naam: Gemeente Doesburg
Kasper Wienk, Beleidsmedewerker verkeer, vervoer en wegen
Adres: Philippus Gastelaarsstraat 2
6981 BH Doesburg
Tel.: +31 (0)313 481 368
Mail: kasper.wienk@doesburg.nl
Web: www.doesburg.nl

NatuurInclusief is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van NatuurInclusief; opdrachtgever vrijwaart NatuurInclusief voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/ of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en NatuurInclusief, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
2 Onderzoekslocatie	6
2.1 Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2 Geplande ingreep	7
3 Onderzoeksmethode	8
3.1 Bureaustudie	8
3.2 Veldonderzoek	8
4 Ligging t.o.v beschermde gebieden	9
4.1 Natuurnetwerk Nederland	9
4.2 Ligging plangebied t.o.v. Natuurnetwerk	9
4.3 Natura 2000- gebied	9
5 Resultaten	10
5.1 Planten	10
5.2 Vleermuizen	10
5.3 Grondgebonden zoogdieren	12
5.4 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)	13
5.5 Vogels met jaarrond beschermde nesten	14
5.6 Amfibieën	15
5.7 Reptielen	15
5.8 Vissen	16
5.9 Insecten en overige ongewervelden	16
6. Conclusie + aanbeveling	17
Ontheffing	17
Literatuur	18
Bijlage 1 Wetgeving	19

Samenvatting

Gemeente Doesburg is voornemens de Zomerweg, Eekstraat en Nieuwe Eekstraat her in te richten waardoor de verkeersveiligheid wordt verbeterd. Dat betekent vooral een verbreding van de weg. Hiervoor moeten diverse bomenrijen worden verwijderd en zullen een aantal sloten moeten worden gedempt.

De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaatsen aantasten. NatuurInclusief heeft van gemeente Doesburg dan ook opdracht gekregen voor het uitvoeren van een natuurtoets. Op 31 juli 2017 heeft het veldbezoek plaatsgevonden.

De aanpassing van de weg kan mogelijk effect hebben op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Rijntakken. Wanneer de aanpassing van de infrastructuur zal leiden tot een toename van verkeer of een hogere snelheid dan de huidige wordt geadviseerd een nadere toetsing van effecten op het gebied uit te laten voeren.

Door de aanwezigheid van holten in de bomen dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden om te beoordelen of vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Tevens dient het plangebied onderzocht te worden op gebruik als essentiële vliegroute en foeragegebied voor vleermuizen.

Aanbevolen wordt dat er een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld. De bomen kunnen gebruikt worden door algemeen voorkomende broedvogels, zoals houtduif, ekster of merel. Gedurende de broedperiode geldt een algeheel verbod op het beschadigen en vernielen van nesten en het verstoren van broedende vogels. Er is geen wettelijk vastgestelde periode als broedseizoen. Voor de wet is er sprake van broedperiode als er sprake is van een broedgeval. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient onderzocht te worden of er broedgevallen aanwezig zijn. Vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat broedvogels gaan nestelen is toegestaan, mits er geen sprake is van aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten. In het ecologisch werkprotocol dient verder uitgewerkt te worden wanneer en hoe bomen vooraf geïnspecteerd dienen te worden en wanneer kap mogelijk is.

Roek kan in de toekomst het plangebied gebruiken als nestlocatie. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar het is verstandig om alert te blijven op roek. Dit kan opgenomen worden in het ecologisch werkprotocol.

Wanneer na onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn en er overtredingen van verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming voorzien worden, is het aanvragen van een ontheffing bij Provincie Gelderland noodzakelijk. Mogelijk dat er naar aanleiding van de ontheffing compenserende of mitigerende maatregelen worden geëist.

1 Inleiding

Gemeente Doesburg is voornemens de Zomerweg, Eekstraat en Nieuwe Eekstraat her in te richten. De weg wordt o.a. verbreed. Hierdoor moeten de bomen langs de wegen worden gekapt en een aantal watergangen/greppels worden gedempt.

De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaatsen aantasten. In dit rapport wordt aan de hand van een natuurtoets in kaart gebracht welke beschermde soorten er mogelijk in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Met een natuurtoets wordt een inschatting gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van planten of diersoorten die beschermd zijn volgens de Wet natuurbescherming in het onderzoeksgebied en die mogelijk verstoord kunnen worden door de geplande ingrepen. Daarnaast zal beoordeeld worden of de geplande ingrepen invloed hebben op beschermde natuurgebieden of de Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur).

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een veldbezoek. Hierdoor is een duidelijk beeld verkregen van de onderzoekslocatie en de ecologische waarden van de onderzoekslocatie. Een natuurtoets is geen volwaardig onderzoek, het is slechts een toets van de ecologische waarden van de betreffende locatie. Naar aanleiding van de resultaten van het veldbezoek dient vastgesteld te worden of nader onderzoek naar specifieke soorten noodzakelijk is.

Voorliggende rapportage betreft een overzicht met de resultaten en een aanbeveling voor vervolgstappen.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe de onderzoekslocatie eruitziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de geplande ingreep inhoudt. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. Hoofdstuk 4 geeft de ligging ten opzichte van beschermde gebieden aan en in hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de ecologische waarden van het plangebied. In hoofdstuk 6 wordt afgesloten met de conclusie en eventuele vervolgstappen die moeten worden genomen.

2 Onderzoekslocatie

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het plangebied betreft een 3,5 kilometer lang traject, startend vanaf de rotonde N317 de Zomerweg op. Bij de volgende rotonde wordt het traject vervolgd op de Eekstraat. Deze gaat over in de Nieuwe Eekstraat. Het plangebied eindigt op de gemeentegrens iets voorbij de kruising met de Hoefkensestraat. Afbeelding 1 geeft de begrenzing weer van het plangebied.

Afbeelding 1 Begrenzing plangebied

De weg is gelegen in het buitengebied van Doesburg. Het is momenteel een 60 kilometer weg. Op bijna het gehele traject zijn aan beide zijden van de weg zaksloten aanwezig. De laanbeplanting bestaat hoofdzakelijk uit zomereik en es. De weg wordt veelvuldig gebruikt door landbouwverkeer, maar ook door recreatief verkeer. Langs de weg zijn diverse restaurants en campings aanwezig. Afbeelding 2 tot en met 5 geven een impressie weer.

Afbeelding 2 t/m 5 Sfeerimpressie plangebied

2.2 Geplande ingreep

De Zomerweg, Eekstraat en Nieuwe Eekstraat worden heringericht. De weg wordt verbreed en langs de Zomerweg wordt deels een gescheiden fietspad aangelegd. Voor de herinrichting moeten diverse bomen langs de wegen worden gekapt en moeten watergangen/ greppels worden gedempt.

3 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een eenmalig veldbezoek.

3.1 Bureaustudie

Bij de bureaustudie is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens. Aan de hand van verspreidingsatlassen wordt er nagegaan of er beschermde flora en fauna voorkomen in of nabij het plangebied. Echter is het vaak niet mogelijk de exacte locatie of datering van deze gegevens te achterhalen. De verspreidingsgegevens zijn veelal weergegeven in kilometerhokken (1x1 km) of in atlasblokken (5x5 km), de waarnemingen hebben dan ook meer betrekking op de regio en niet zo zeer op het plangebied. De gegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak dan ook alleen een indicatie of de soort in de omgeving voorkomt.

Naast de landelijke, provinciale en regionale verspreidingsatlassen is tevens gebruik gemaakt van een eerder uitgevoerd natuuronderzoek uit de omgeving van het plangebied.

3.2 Veldonderzoek

Naast de bureaustudie heeft er een veldbezoek plaatsgevonden. Het veldbezoek is uitgevoerd op 31 juli 2017 door dhr. J. Beijck en mevr. J. de Jongh, beiden Adviseur Ecologie bij NatuurInclusief. De weersomstandigheden waren hierbij ca. 20° C, droog en windkracht 2.

Gedurende het veldbezoek is het plangebied beoordeeld op de ecologische potentie. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikte habitat en de daarbij verwachte soorten en/of soortgroepen. Het onderzoek betreft geen volwaardig soorten specifiek onderzoek, naar aanleiding van de resultaten van het veldbezoek dient vastgesteld te worden of nader onderzoek naar specifieke soorten noodzakelijk is.

4 Ligging t.o.v beschermde gebieden

4.1 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het 'nee, tenzij' - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

4.2 Ligging plangebied t.o.v. Natuurnetwerk

Het plangebied is niet gelegen binnen het Natuurnetwerk. Effecten zijn dan ook uit te sluiten.

4.3 Natura 2000- gebied

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en florasoorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

4.4 Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op ca. 500 meter van een deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De Rijntakken is een uitgestrekt gebied. Slechts een deel van het gebied ligt nabij het plangebied. Provincie Gelderland kan een toetsing eisen waaruit blijkt dat de voorgenomen activiteiten geen negatieve gevolgen hebben op de kwaliteit van de Rijntakken.

NatuurInclusief adviseert sowieso een nadere toetsing van effecten op het gebied als de aanpassing van de infrastructuur zal leiden tot een toename van verkeer of een hogere snelheid dan de huidige is toegestaan.

5 Resultaten flora en fauna

5.1 Planten

Bureauonderzoek

De verspreidingsatlas van de NDFF geeft aan dat er sinds 2000 geen beschermde planten zijn aangetroffen in het uurhok (uurhok nr. 40-16) waar het plangebied deel van uit maakt. Een uurhok is een gebied ter grootte van 5 x 5 km. In de direct aansluitende uurhokken (33-55, 40-17, 40-26 en 40-27) zijn wel beschermde plantensoorten aangetroffen, nl:

- Uurhok 33-55: Stofzaad (*Monotropa hypopitys*), aangetroffen na 2010.
- Uurhok 40-17: Grote leeuwenklauw (*Aphanes arvensis*), aangetroffen na 2000, maar niet meer na 2010.
- Uurhok 40-26: Grote leeuwenklauw (*Aphanes arvensis*), aangetroffen na 2010.
- Uurhok 40-27: Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*), aangetroffen na 2000, maar niet meer na 2010.

Veldonderzoek

Het plangebied bestaat uit een asfaltweg met aan beide zijden een met regelmaat gemaaide berm. Daarom heen bevinden agrarische gronden (o.a. suikerbieten en grasland) en woningen. Ook bevindt zich naast een deel het plangebied een recreatiegebied.

Beschermde planten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt habitat. De drie soorten die uit het bureauonderzoek in de omgeving aangetroffen zijn, worden niet verwacht. Stofzaad is een soort die voorkomt in bossen (en zeeduinen). In het plangebied is dit habitat niet aanwezig. Grote leeuwenklauw is een éénjarige plant die in Nederland een zeldzame soort is. Het groeit langs onverharde wegen, spoorwegen, waterkanten en op kalkhoudende akkers en braakliggende terreinen. In het plangebied is dit habitat niet aanwezig. Drijvende waterweegbree is een aan het water gebonden soort. De aanwezige watergangen betreffen zaksloten. Zaksloten zijn watergangen die slechts kortstondig gevuld zijn met water in tijden van veel neerslag. Dergelijke zaksloten zijn geen geschikte groeiplaats voor drijvende waterweegbree.

Conclusie

In het plangebied worden geen beschermde plantensoorten verwacht. Aanvullend onderzoek of aanvullende maatregelen zijn niet noodzakelijk.

5.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd door de Wet natuurbescherming. Hierdoor zijn alle vleermuizen beschermd tegen het verstoren, verwonden en doden van individuen, beschadigen en vernielen van hun vaste rust- en verblijfplaatsen en het daarbij behorende essentiële foerageergebieden en vliegroutes.

Bureaustudie

Een groot aantal van de 17 in Nederland voorkomende soorten vleermuizen kunnen worden aangetroffen in Gelderland. Een aantal daarvan zijn zeldzaam of stellen zeer specifieke eisen aan hun verblijfplaatsen. Op basis van de landelijke verspreiding en het type locatie kunnen de volgende soorten verwacht worden in en rond het plangebied: laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, baardvleermuis, franjestaart, kleine dwergvleermuis.

Veldbezoek

Verblijfplaatsen gebouwen

In het plangebied zijn geen woningen of bouwwerken aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden daarom niet verwacht.

Verblijfplaatsen bomen

Op een aantal locatie in het plangebied zijn bomen aangetroffen met holten. In 7 bomen (o.a. in zomereik, witte els en populier) zijn holten aangetroffen die geschikt zijn als vleermuisverblijf of onvoldoende uitgesloten konden worden als mogelijke verblijfplaats (zie afbeelding 6 en 7). Vooral in de grote zomereiken kunnen meer holten aanwezig zijn, maar de hoeveelheid maakt het onmogelijk om dit exact in beeld te brengen. Holten, spleten en scheuren in bomen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats.

Afbeelding 6 en 7: Voorbeelden van mogelijk geschikte holten voor vleermuizen

Vleermuisverblijfplaatsen

Vleermuizen zijn niet in staat om zelf een verblijfplaats te creëren en zijn dan ook volledig afhankelijk van bestaande ruimtes in onder andere bomen en/of gebouwen. In bomen verblijven ze vaak in holtes of achter loszittend schors en in gebouwen in de spouw, onder de dakpannen, achter gevelbetimmering of op zolders. Waar ze verblijven is afhankelijk van de soort. Er is een onderscheid te maken tussen boombewonende (rosse vleermuis en watervleermuis) en gebouwbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger), echter zijn er ook soorten die van beide gebruik maken (gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis).

Gedurende het jaar maken ze gebruik van verschillende verblijfplaatsen met verschillende functies:

- Kraamverblijfplaats
- Zomerverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats

Niet alleen hebben de verschillende verblijfplaatsen verschillende functies, ze hebben ook verschillende eisen. In kraamverblijfplaatsen brengen vrouwtjes, vaak in grote kolonies, hun jongen groot. Belangrijk is dat het klimaat hier constant is en de temperatuur niet te laag daalt wanneer de vrouwtjes 's nachts op jacht gaan naar voedsel. Ook in de winterverblijfplaatsen, waar de vleermuizen in lethargie gaan, is het belangrijk dat het klimaat constant blijft en de temperatuur niet te ver onder het vriespunt daalt. Daarnaast kijken ze ook naar de ligging van de verblijfplaatsen, de afstand tot hun foerageergebied en bijvoorbeeld voor mannetjes in het paarseizoen of het langs een vliegroute van vrouwtjes ligt.

Foerageergebied/ vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige structuren in het landschap om zich tussen te verplaatsen en te foerageren, zoals houtsingels en watergangen. Ook bebouwing kan gebruikt worden als vliegroute. Het plangebied kan zowel dienen als belangrijk foerageergebied en als vliegroute. De bomen langs de weg kunnen een verbinding vormen voor vleermuizen tussen het stedelijk gebied en het landelijk gebied.

Conclusie

Door de aanwezigheid van holten in de bomen dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden om te beoordelen of vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Tevens dient het plangebied onderzocht te worden op gebruik als essentiële vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Verschillende soorten beschermde grondgebonden zoogdieren komen in de omgeving van het plangebied voor. De meeste daarvan vallen onder de provinciale vrijstelling, zoals aardmuis, bosmuis en egel. Echter, voor een aantal grondgebonden zoogdieren geldt geen vrijstelling. Dit zijn eekhoorn, steenmarter, boomarter, das, bever, otter en waterspitsmuis.

Veldbezoek

Eekhoorn

Nesten van eekhoorn zijn niet aangetroffen in het plangebied. Het plangebied kan onderdeel uitmaken van een leefgebied van eekhoorn. De bomen in het plangebied kunnen gebruikt gaan worden om nesten in te bouwen. Eekhoornnesten zijn alleen beschermd in de kwetsbare periode. Aangeraden wordt om deze soort op te nemen in een ecologisch werkprotocol, zodat voldoende rekening gehouden wordt met de eventuele aanwezigheid van deze soort. Wanneer deze soort wordt opgenomen in het ecologische werkprotocol is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

Steenmarter

Het plangebied maakt naar alle waarschijnlijk onderdeel uit van één of meerdere steenmarterterritoria. Steenmarter is in de omgeving een algemeen voorkomende soort. Territoria van deze soort zijn erg groot. Vaste verblijfplaatsen worden binnen het plangebied echter niet verwacht, doordat geschikte elementen hiervoor ontbreken. Er wordt verwacht dat de aanpassingen aan de weg niet meer nadelige gevolgen zal hebben op het leefgebied dan de huidige weg. Aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk.

Boomarter

Verblijfplaatsen van boomarters worden niet verwacht. Geschikt habitat ontbreekt. Aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk.

Das

Zover bekend zijn er in de directe omgeving van het plangebied geen burchten van dassen bekend. Rond Doesburg worden wel dassen waargenomen. Territoria van deze soort zijn erg groot. Het plangebied kan een onderdeel zijn van een territoria van das. Er wordt verwacht dat de aanpassingen aan de weg niet meer nadelige gevolgen zal hebben op het leefgebied dan de huidige weg. Aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk.

Bever

Bever is rondom Doesburg aanwezig en heeft diverse burchten (zie figuur 8). Uit eerder onderzoek is gebleken dat bever de Zomerweg oversteeft om zo verder te migreren. Er is ook al een verkeersslachtoffer geweest. Verdere maatregelen zijn dan ook noodzakelijk. Gemeente Doesburg is voornemens een geleiding te plaatsen en een geschikte faunapassage te plaatsen. Momenteel ligt er een duiker, bekeken moet worden of deze reeds

geschikt is als passage voor bever. Daar er al goed in kaart is waar burchten aanwezig zijn en hoe de soort migreert rondom Doesburg is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Wel is het van belang dat de soort wordt opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Figuur 8: Aanwezige burchten van bevers (gele sterren). De rode lijn geeft de benodigde afrastering/geleiding weer die geplaatst moet worden voor bever.

Otter

Verblijfplaatsen van otters worden niet verwacht, deze zijn wel aanwezig rondom Doesburg. Wel is het gebied geschikt als migratieroute, de soort kan net zoals bever de weg oversteken om nieuw leefgebied te bezetten. Goede afrastering en geleiding naar een faunapassage is dan ook noodzakelijk. Daar de soort al goed in kaart is gebracht is aanvullend onderzoek naar de soort is niet noodzakelijk. Wel is het van belang dat de soort wordt opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar grondgebonden zoogdieren is niet noodzakelijk. In het ecologisch werkprotocol dient rekening gehouden te worden met eekhoorn, bever en otter.

5.4 Vogels (excl. vogels met jaarrond beschermde nesten)

Het is in Nederland verboden nesten, holten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen en te verstoren wanneer deze in gebruik genomen worden. Alle broedende vogels en hun nesten zijn in Nederland dan ook strikt beschermd door de Wet natuurbescherming. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met aanwezige broedende vogels. Wanneer broedende vogels aanwezig zijn dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van deze vogelsoorten. Wanneer broedende vogels direct grenzend aan het plangebied aanwezig zijn zal door een deskundige op het gebied van vogels moeten worden bepaald of de werkzaamheden in het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd.

Bureaustudie

Een groot aantal broedvogels komt voor in de regio. Waaronder algemene soorten zoals koolmees, pimpelmees en ekster.

Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn diverse vogelsoorten waargenomen die broedend voor kunnen komen in het plangebied. Voorbeelden van aangetroffen zijn merel, ekster, groene specht en houtduif.

Conclusie

Verschillende algemeen voorkomende broedvogels worden verwacht in het plangebied. Op de soorten met een jaarrond beschermde na (zie volgende paragraaf) zijn de nesten van broedende vogels buiten de broedperiode niet beschermd. Gedurende de broedperiode geldt een algeheel verbod op het beschadigen en vernielen van nesten en het verstoren van broedende vogels. Er is geen wettelijk vastgestelde periode als broedseizoen. Voor de wet is er sprake van broedperiode als er sprake is van een broedgeval. Direct voorafgaand aan de werkzaamheden dient onderzocht te worden of er broedgevallen aanwezig zijn. Vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat broedvogels gaan nestelen is toegestaan, mits er geen sprake is van aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten. In het ecologisch werkprotocol dient verder uitgewerkt te worden wanneer en hoe bomen vooraf geïnspecteerd dienen te worden en wanneer kap mogelijk is.

5.5 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Een aantal vogelsoorten genieten extra bescherming doordat hun nesten jaarrond beschermd zijn. Dit betekent dat deze nestlocaties ook buiten de broedperiode niet mogen worden beschadigd, vernield, weggenomen of op andere wijze minder geschikt of ongeschikt worden gemaakt.

Bureaustudie

Van de in Nederland voorkomende vogels met jaarrond beschermde nesten komen de volgende soorten in de regio van het plangebied voor: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif.

Veldbezoek

Boomvalk, buizerd, havik, sperwer en wespendif

Deze boombewonende roofvogels worden niet verwacht. In het plangebied is te veel drukte. Voor deze soorten is sprake van te veel onrust om deze locatie als broedlocatie te gebruiken.

Slechtvalk

Slechtvalk is een soort die in Nederland vooral broed op hoge gebouwen. Door gebrek aan dergelijke objecten binnen het plangebied kan deze soort als broedvogel worden uitgesloten.

Huisumus

Verblijfplaatsen van deze, hoofdzakelijk, gebouwbewonende soort worden niet verwacht, omdat gebouwen binnen het plangebied niet aanwezig zijn.

Gierzwaluw

Verblijfplaatsen van deze strikt gebouwbewonende soort worden niet verwacht, omdat gebouwen binnen het plangebied niet aanwezig zijn.

Roek

Roek is een kolonievogel die onder andere opvalt door de grote ronde nesten. Deze nesten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Deze soort kan daardoor op dit moment als broedvogel worden uitgesloten. In en rond Doesburg zijn veel locaties met roekenkolonies aanwezig. Doesburg probeert al jaren de roeken van

zogenoemde overlast locaties te verjagen. Roeken kunnen zich daarbij verplaatsen. De kans bestaat dat roeken zich verplaatsen naar bomen binnen het plangebied.

Ooievaar

Ooievaars hebben een zeer opvallend voorkomen en een zeer opvallend nest. Dit onmiskenbare bouwwerk is niet aangetroffen in het plangebied. Ooievaar kan uitgesloten worden als broedvogel.

Ransuil

Ransuil maakt meestal uitsluitend gebruik van oude nesten van zwarte kraai of ekster. Een oud kraaiennest is aangetroffen in een oude eik. De locatie bevindt zich echter boven de weg waardoor deze veel verstoring zal ondervinden van het verkeer. Dat maakt de locatie onaantrekkelijk voor ransuil.

Kerkuil en steenuil

Verblijfplaatsen van deze soorten worden niet verwacht in het plangebied. Kerkuil is hoofdzakelijk een gebouwbewonende soort en door het ontbreken van gebouwen in het plangebied zijn verblijfplaatsen van deze soort niet aannemelijk. Steenuil is een bewoners van gebouwen en holten in bomen. Holten in bomen zijn aangetroffen, maar deze waren van onvoldoende formaat voor steenuil.

Aantasting van territoria van steenuilen en kerkuilen is niet aan de orde. De locaties van waar berm zal verdwijnen voor de aanpassing aan de weg worden gezien als weinig interessant voor steenuil en kerkuil.

Conclusie

Nesten van jaarrond beschermde vogels zijn niet aangetroffen. Op roek na zijn deze ook niet te verwachten binnen het plangebied. Roek kan in de toekomst het plangebied gebruiken als nestlocatie. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar het is verstandig om alert te blijven op roek. Dit kan opgenomen worden in het ecologisch werkprotocol.

5.6 Amfibieën

Bureaustudie

In het uurhok waar het plangebied in ligt, worden verschillende soorten amfibieën aangetroffen. Een aantal daarvan zijn beschermd en vallen niet onder de provinciale vrijstelling, namelijk rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander.

Veldbezoek

In het plangebied bevindt zich geen locatie die kan dienen als voortplantingswater. De aanwezige watergangen betreffen slechts zaksloten. Overwintering wordt niet aannemelijk geacht. Rugstreeppad is een soort die zich in de hele regio kan verplaatsen. Het plangebied kan door deze soort doorkruist worden, maar vaste verblijfplaatsen worden niet verwacht. Wel dient men rekening te houden dat rugstreeppad snel locaties kan bevolken waar vergraafbaar zand geplaatst is of zanderige terreinen met regenplassen. Wanneer dit voorzien wordt, kunnen maatregelen genomen worden om bevolking van dergelijke locatie te voorkomen.

Conclusie

Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Wel is het aan te raden deze soort op te nemen in het ecologisch werkprotocol om te voorkomen dat deze soort gedurende de werkzaamheden terreinen gaat bezetten.

5.7 Reptielen

Bureaustudie

Gezien de verspreiding is alleen ringslang als reptielensoort aanwezig in de regio.

Veldbezoek

De afwezigheid van water maakt het plangebied minder aantrekkelijk als foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen, zoals overwinteringslocaties en broeihopen worden niet verwacht. Ringslang kan het gebied wel doorkruisen.

Conclusie

Aanvullend onderzoek naar ringslang is niet noodzakelijk.

5.8 Vissen

Bureaustudie

Grote modderkruiper is de enige beschermde soort die voorkomt in de regio.

Veldbezoek

Door het ontbreken van oppervlaktewater zijn beschermde vissoorten uit te sluiten.

Conclusie

Door het ontbreken van geschikt leefgebied voor nationaal en Europees beschermde vissoorten worden er geen negatieve effecten verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

5.9 Insecten en overige ongewervelden

Bureaustudie

Beschermde insecten en overige ongewervelden stellen specifieke eisen aan hun habitat. Een aantal beschermde soorten kunnen op basis van eerdere waarnemingen worden aangetroffen in of rond het plangebied, namelijk teunisbloempijlstaart, sleedoornpage en kleine ijsvogelvinder.

Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn geen sleedoorns of teunisbloemen aangetroffen. Beide soorten zijn respectievelijk voor sleedoornpage en teunisbloem van belang als waardplant. De afwezigheid is voldoende om vaste verblijfplaatsen van deze soorten te kunnen uitsluiten. Kleine ijsvogelvinder is een bewoner van halfopen loofbossen. Dit habitat ontbreekt in het plangebied waardoor vaste verblijfplaatsen van kleine ijsvogelvinder kunnen worden uitgesloten.

Conclusie

Beschermde insecten en overige ongewervelden kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

6. Conclusie + aanbeveling

Beschermde planten, amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige ongewervelden worden niet verwacht in het plangebied. Er zijn echter diverse holtes aangetroffen waardoor aanwezigheid van vleermuizen niet is uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied is noodzakelijk.

Het bevoegd gezag hanteert voor onderzoek naar vleermuizen de onderzoeksinspanning uit het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol stelt dat er in de periode 15 mei t/m 15 juli 3 bezoeken (2x avond en 1x ochtend) worden uitgevoerd én 2 bezoeken (2x avond) in de periode 15 augustus t/m 1 oktober. Gezien de lange periode van onderzoek is het aan te bevelen om aanvullend onderzoek naar vleermuizen te starten per 15 augustus 2017.

Naast vleermuizen zijn ook algemeen voorkomende broedvogels en de jaarrond beschermde roek niet uit te sluiten. Ook bever en otter zijn aanwezig in het plangebied, zij migreren via de Zomerweg naar andere geschikte territoria. Een goede geleiding naar een geschikte faunapassage is voor deze 2 soorten dan ook noodzakelijk. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, maar er dient wel een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden waarin wordt uitgewerkt hoe om te gaan met broedende vogels en welke maatregelen bijvoorbeeld voorafgaand aan het broedseizoen kunnen worden genomen. Ook eventuele maatregelen voor roek (mocht de soort zich in de bomen gaan vestigen), otter en bever kunnen hierin worden opgenomen.

Actie	Periode	Opmerking
Onderzoek vleermuizen	- 15 augustus - 1 oktober 2017 - 15 mei - 15 juli 2018	- 2 bezoeken - 3 bezoeken
Ontwikkelen ecologisch werkprotocol	Juli - augustus 2018	

Ontheffing

Wanneer na onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn en er overtredingen van verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming voorzien worden, is het aanvragen van een ontheffing bij Provincie Gelderland noodzakelijk. Mogelijk dat er naar aanleiding van de ontheffing compenserende of mitigerende maatregelen worden geëist.

Literatuur

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna* 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. *Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht
- NatuurInclusief, mei 2017, *Roekenbeschermingsplan 2018-2022 Gemeente Doesburg*. NatuurInclusief.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Poelkikker, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Rosse vleermuis, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Rugstreeppad, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Steenuil, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, versie 2.0. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Natura 2000 en NNN: - <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase>

Soortinformatie: - <http://zoogdiervereniging.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <http://vlindernet.nl>
- <http://libellennet.nl/>
Waarnemingen: - www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wetgeving

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid ligt bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid blijft het Rijk bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming is onder te verdelen in 3 onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van Natura 2000-gebieden en de bescherming van bosopstanden.

Verbodsbepalingen

Er zijn verschillende verbodsbepalingen van toepassing op dit soortenmanagementplan. In de Wet natuurbescherming zijn deze onderverdeeld in Verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De verbodsbepalingen zijn als volgt omschreven:

Bescherming van soorten

Er zijn 3 categorieën met betrekking tot de soortbescherming; Soorten beschermd volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- Artikel 3.1 lid 4 en lid 5: het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en er een geldig belang is, zoals:

- de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- luchtverkeer,
- schade aan gewassen,
- bescherming van flora en fauna,
- onderzoek of onderwijs,
- herinvoering van soorten.

Daarnaast mogen de handelingen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Habitatrichtlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Ook hier is een geldig belang nodig en mag de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen. De volgende belangen kunnen een grond zijn voor het verlenen van een ontheffing:

- bescherming van flora- en fauna,
- voorkoming “ernstige schade” aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen,
- in belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- Andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Voor de lijst van de overige beschermde soorten zie bijlage 1. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrichtlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang geldt er een vrijstelling.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Daar moet zorgvuldig mee omgaan worden. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Voorkomen, beperken en ongedaan maken zijn hierbij sleutelwoorden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het ‘nee, tenzij’ - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het

gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en florasoorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

Bosopstanden

De bescherming van bosopstanden kent twee belangrijke aspecten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (in het kader van de voormalige Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer, of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Dit kan dus per provincie verschillen. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.